

Minister Klimatu i Środowiska

DGL-WOZ.0500.2.2026.JK
4215705.17090294.13898366
Warszawa, 18-02-2026

Dotyczy: Odpowiedzi na interpelację poselską z 2 lutego 2026 r. nr 14943
W sprawie: ochrony złóż węgla brunatnego w woj. lubuskim

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT14943 Posłanki Elżbiety Anny Polak przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

1. Czy jest prowadzona weryfikacja złóż węgla brunatnego na terenie województwa lubuskiego?

Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy sporządza *Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce*, który zawiera dane dotyczące krajowych złóż kopalin. Bilans jest sporządzony co roku oraz uwzględnia dane pochodzące z dokumentacji geologicznych złóż oraz dodatków do tych dokumentacji, jak również dane wynikające z operatów ewidencyjnych sporządzonych co roku, wg stanu na 31 grudnia roku poprzedniego.

W przypadku złóż kopalin objętych własnością górnictwem informacje o zasobach przedstawione są z rozbiciem na poszczególne kategorie i zawierają szczegółowe informacje o wielkości udokumentowanych zasobów.

W Ministerstwie Klimatu i Środowiska nie przeprowadza się weryfikacji złóż węgla brunatnego, ponieważ wszystkie złoża kopalin podlegają ochronie, dodatkowo kopaliny objęte własnością górnictwem stanowią strategiczne zasoby naturalne kraju, a gospodarowanie nimi powinno odbywać się zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju w interesie dobra ogólnego¹.

2. Czy jest planowane zniesienie statusu strategicznego dla złóż "Torzym" i innych złóż na terenie województwa lubuskiego, których eksploatacja jest nieopłacalna i sprzeczna z polityką klimatyczną państwa?

¹ Art. 1 pkt 4 i 2 Ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz.U. z 2018 r. poz. 1235)

W odpowiedzi na zapytanie uprzejmie informuję, że jego treść wskazuje na niezrozumienie w zakresie obowiązujących regulacji prawnych odnoszących się do kwestii ochrony złóż w tym złóż strategicznych. W związku z powyższym, dla właściwego zrozumienia przedmiotowej problematyki, niezbędne jest przedstawienie poniższych wyjaśnień:

- nowelizacja Prawa geologicznego i górniczego z 2023 r.² wprowadziła pojęcie „złoże strategiczne” oraz regulacje dotyczące uznania złóż kopalin za złoża strategiczne. Znajdują się one w art. 94a ustawy Prawo geologiczne i górniczne³. Przepisy te przewidują, że nadanie statusu złoża strategicznego następuje po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, w toku którego bada się, czy określone złożo kopaliny spełnia przesłanki uznania go za złożo strategiczne. W toku postępowania organ pozyskuje opinie państwowej służby geologicznej;
- minister właściwy ds. środowiska wszczyna postępowanie administracyjne po zatwierdzeniu dokumentacji geologicznej, na bieżąco dokonuje oceny, czy dane złożo kopaliny, dla którego zatwierdzono dokumentację geologiczną, spełnia przesłanki złoża strategicznego;
- przepisy przejściowe⁴ przewidują, że w stosunku do złóż kopalin, dla których dokumentacja geologiczna została zatwierdzona przed wejściem w życie nowelizacji P.g.g., organ w terminie do 28 października 2025 r. mógł wszcząć postępowania administracyjne;
- w przypadku gdy decyzja o uznaniu złoża kopaliny za złożo strategiczne stanie się ostateczna, informacja o takim złożu podlega wpisowi do Wykazu złóż strategicznych prowadzonego oraz udostępnianego na BIP przez ministra właściwego ds. środowiska <https://bip.mos.gov.pl/wykaz-zloz-strategicznnych/wykaz-zloz-strategicznnych/>;
- dotychczas żadne złożo kopaliny nie zostało uznane za złożo strategiczne.

W związku z powyższym odpowiadając bezpośrednio na zadane pytanie należy wskazać, że:

- organ nie wszczął postępowania w stosunku do złoża węgla brunatnego Torzym WB 5603, zatem nie jest możliwe zniesienie statusu złoża strategicznego dla złoża, które nigdy takiego statusu nie posiadało;
- na terenie województwa lubuskiego nie ma obecnie złóż uznanych za złoża strategiczne;
- niezależnie od tego, czy złożo kopaliny zostanie uznane za złożo strategiczne podlega ochronie;
- ochrona ta wynika z przepisów rangi ustawowej, w szczególności z art. 72 ust. 1 pkt 2 i art. 125 ustawy - Prawa ochrony środowiska⁵ oraz art. 95 ust. 1 P.g.g. oraz jest realizowana w interesie zarówno obecnych, jak i przyszłych pokoleń. Ma na celu zabezpieczenie dostępności do surowców, ważnych dla gospodarki kraju oraz bezpieczeństwa. Dlatego ochrona jest niezależna od aktualnej polityki klimatycznej państwa oraz samorządu, która to polityka w przyszłości może ulec zmianie.

3. Czy jest planowana dalsza ochrona złóż, które nigdy nie będą wykorzystane gospodarczo a blokują inwestycje i rozwój gmin?

² ustawa z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy Prawo geologiczne i górniczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 2029 ze zm.), dalej jako: „nowelizacja P.g.g.”)

³ ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górniczne, Dz.U. z 2024 r. poz. 1290, ze zm., zwanej Prawo geologiczne i górniczne lub w skrócie P.g.g.

⁴ Art. 50 nowelizacji P.g.g.

⁵ ustawa z 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska Dz.U. z 2025 r. poz. 647, ze zm.

Ochrona złóż kopalin stanowi element polityki państwa w zakresie gospodarowania zasobami naturalnymi i jest jednym z uwarunkowań uwzględnianych w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Celem tych działań jest zachowanie możliwości racjonalnego wykorzystania surowców w przyszłości, przy jednoczesnym poszanowaniu innych interesów publicznych, w tym bezpieczeństwa surowcowego państwa. Nie można również wykluczyć zmian kierunków polityki klimatycznej czy też rozwoju technologii, które umożliwiłyby w przyszłości wykorzystanie naszych bogactw naturalnych, przy znaczącym ograniczeniu negatywnego oddziaływania na środowisko. Dlatego bardzo ważne jest zabezpieczenie dostępności do surowców, co stanowi jedno z wielu uwarunkowań w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

W związku z podniesieniem kwestii blokowania inwestycji i rozwoju gmin należy wskazać, że ochrona złóż kopalin nie ma charakteru absolutnego, co oznacza w praktyce, że każdorazowo – po otrzymaniu projektu planu ogólnego lub miejscowego – organ dokonuje analizy, czy projektowany sposób zagospodarowania terenu nie zagrazi ochronie złóż kopalin i nawet w przypadku pozytywnej odpowiedzi, organ na dalszym etapie dokonuje ważenia różnych interesów publicznych, zaś w przypadku decyzji o warunkach zabudowy – dokonuje ważenia interesu publicznego oraz interesu prywatnego.

Jednocześnie kwestie związane z przeznaczaniem terenów pod zabudowę oraz zachowaniem ładu przestrzennego mają charakter szerszy i dotyczą całego systemu planowania przestrzennego w Polsce. W tym obszarze od lat wskazuje się na potrzebę wzmocnienia mechanizmów zapewniających zrównoważony rozwój oraz większą spójność polityki przestrzennej na poziomie lokalnym i krajowym, np. raport Najwyższej Izby Kontroli, po przeprowadzeniu kontroli pt. „Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w Polsce na przykładzie wybranych miast”.

Nie ma możliwości rezygnacji z ochrony złóż kopalin i nadal będzie ona realizowana. Natomiast w Ministerstwie Klimatu i Środowiska trwają prace nad opracowaniem założeń nowelizacji prawa geologicznego i górnictwa. Resort dostrzega potrzebę rozwoju gmin oraz realizacji istotnych inwestycji lokalnych. Celem prowadzonych prac jest wypracowanie rozwiązań, które pozwolą w sposób racjonalny godzić ochronę złóż z potrzebami rozwojowymi samorządów. Proces ten prowadzony jest w dialogu z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego oraz innymi interesariuszami. W marcu planowane jest spotkanie z przedstawicielami samorządów poświęcone tej tematyce.

4. Czy w przypadku braku możliwości zniesienia - uwolnienia terenów gmin województwa lubuskiego od statusu złóż strategicznych węgla brunatnego Ministerstwo planuje rekompensatę dla gmin z tytułu utraconych dochodów?

Na terenie województwa lubuskiego nie występują złoża uznane za złoża strategiczne, natomiast wszystkie złoża kopalin podlegają ochronie od ponad 45 lat.

Zgodnie z art. 16 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska⁶ (1980 r.) złoża kopalin podlegały ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin, a organy administracji państwowej w planach zagospodarowania przestrzennego i w decyzjach w sprawie ustalenia lokalizacji oraz miejsca i warunków realizacji inwestycji powinny uwzględniać złoża kopalin oraz aktualne i przyszłe potrzeby ich eksploatacji.

⁶ ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz.U. z 1980 r. Nr 3, poz. 6)

Oznacza to, że ograniczenia ustawowe związane z ochroną złóż kopalin nie stanowią nowych rozwiązań ani ograniczeń, co oznacza, że nie mamy do czynienia z utratą dochodów, dlatego nie były rozważane żadne rekompensaty dla gmin z tego tytułu.

Natomiast należy pamiętać, że ochrona złóż kopalin stanowi jeden z wielu interesów publicznych, branych pod uwagę podczas planowania i zagospodarowania przestrzennego, który jest analizowany podczas opiniowania albo uzgadniania projektów planów ogólnych gmin oraz planów miejscowych.

Warto również podkreślić, że Minister Klimatu i Środowiska jako organ administracji geologicznej:

- przy opiniowaniu projektów planów ogólnych gmin, bierze pod uwagę zapisy planów miejscowych oraz respektuje prawa nabyte (aby nie narażać gmin na odpowiedzialność odszkodowawczą wynikającą ze zmiany sposobu przeznaczenia nieruchomości w planach miejscowych),
- każdorazowo szczegółowo analizuje zapisy projektu planu m.in. pod kątem zagospodarowania, występowania zabudowy, infrastruktury, możliwości rozwoju gmin na terenach, gdzie nie występują złoża kopalin, oraz nie sprzeciwia się zabudowie terenów ponad złożami (w uzasadnionych przypadkach),
- prowadzi dialog ze społecznościami lokalnymi, wypracowując kompromisy dotyczące wyznaczania zasad i granic zabudowy.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Galos
Podsekretarz Stanu - Główny Geolog Kraju
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych KPRM.